

NIEUWS VAN DEN DAG, Het, Brussels dagblad (1 september 1885 – 1965) opgericht door Jan Huyghe (Brugge 16 april 1856 – Brussel 17 januari 1906).

Huyghe, die humaniorastudies had gevolgd aan het Sint-Barbaracollege in Gent, was daarna verslaggever geworden bij het in Gent verschijnende katholieke dagblad *Le Bien Public*. In 1883 vestigde hij zich in Brussel en werd er drukker en uitgever van het weekblad *De Vlaming*, waarvan de bijval hem deed besluiten tot de oprichting van een dagblad. Als inwijkeling in de hoofdstad had hij de nood van de Vlaamse bevolking onder een Franstalige politieke en industriële bovenlaag begrepen en geconstateerd dat een Vlaamse volkskrant broodnodig was. Die volkskrant moest naar zijn mening strijdend katholiek zijn en een rol spelen in de in 1879 ontstane schoolstrijd tussen vrijzinnigen en klerikalen. Op 14 augustus 1885 liet Huyghe een proefnummer verschijnen van *Het Nieuws van den Dag*, “dagblad aan eenen cent”. In een inleidend artikel werd verwezen naar de overheersende positie van de “staatstaal”, het Frans. “Brussel, de oude vlaamsche stad, wordt door Walen en Fransen overkraaid”. De enkele Vlaamse kranten uit de provincie konden de concurrentie met de Brusselse Franse bladen niet aan, terwijl “geheel de werkende klas van het nieuws verstoken” bleef. *Het Nieuws van den Dag* was het eerste Nederlandstalige dagblad dat in Brussel werd opgericht sinds *Vlaemsch België*, dat in 1844 na amper elf maanden bestaan was verdwenen. Het blad wilde zich niet tot de hoofdstad beperken maar “spreken tot geheel het vlaamsche volk”. Terwijl *De Vlaming* als weekblad bleef bestaan, richtte Huyghe ook meteen *Het Nieuws van de Beurs* op, een stoutmoedige onderneming, aangezien de financieel-economische wereld volledig in handen van Franstaligen was. Het beursblad bleef vijftien jaar bestaan.

Dankzij onder meer een uitgebreide plaatselijke berichtgeving werd *Het Nieuws van den Dag* spoedig zeer populair. Jarenlang zou het de voornaamste concurrent zijn van het in 1888 opgerichte liberale en vrijzinnige *Het Laatste Nieuws*. Huyghe, die ondertussen in Leuven ging studeren en in 1894 promoveerde tot doctor in de rechten, werd ook actief als medestichter van de Vereniging van Katholieke Dagbladuitgevers. In 1903 vestigde hij zijn zaak in een nieuw opgerichte drukkerij aan de Zandstraat, jarenlang ‘de Fleet Street’ van Brussel. Na zijn dood in 1906 nam zijn weduwe, Maria de Myttenaere, de leiding van de onderneming over. Zij bleef aan het roer tot haar dood in 1932 en werd op haar beurt opgevolgd door haar zuster, Georgina de Myttenaere. In 1940 kwam de leiding in handen van Marie Huyghe, dochter van de stichter, en van haar zoon, Jan Duplat, die de directie zouden voeren tot het einde van het zelfstandig bedrijf. De oplage bedroeg in het interbellum 70.000 exemplaren in de week en 110.000 op zondag.

Na de Duitse inval verscheen het blad nog tot 14 mei 1940. De publicatie werd, naar het voorbeeld van andere kranten, hernomen op 18 juni 1940, zoals het blad zelf schreef "op aandringen (...) van de meest bevoegde personaliteiten uit de Belgische rechtskundige en geestelijke kringen". Hoofdredacteur René van Haesendonck, tevens ambtenaar in het parlement, was met de regering naar Frankrijk uitgeweken en kreeg bij zijn terugkeer vanwege de bezetter geen toelating om zijn werk voor de krant te hervatten. Hij werd later als verzetsman uit de clandestiene pers aangehouden en is in Duitsland bij een luchtbombardement omgekomen. Zijn werk werd overgenomen door Karel Hendrik (Rik) de Maeyer.

Onder de Duitse bezetting behoorde de krant tot de 'niet-gebonden' bladen die trachtten een min of meer neutrale informatierol te spelen, wat leidde tot verscheidene incidenten en beperking van de oplage. Een tijdlang mocht de directie zich enkel met de technische en commerciële zaken bezighouden. Ten slotte werd eerst *De Vlaming* opgeheven (op 14 april 1943), daarna het dagblad (op 17 mei 1944).

Na de bevrijding verscheen *Het Nieuws van den Dag* opnieuw, op 6 september 1944, maar na één nummer werd de publicatie door het gerecht geschorst. Uiteindelijk werden bedrijf en directie niet vervolgd, maar kreeg de gewezen hoofdredacteur een lichte straf. Op 28 mei 1946 herbegon de publicatie. De schade ingevolge de oorlog en de twee jaar afwezigheid op de markt kon niet meer worden goedgeemaakt. Het dagelijks aantal exemplaren daalde tot 30.000. Even leken er nieuwe mogelijkheden te komen dankzij drukorders voor onder meer het weekblad *De Vlaamse Linie* en door het feit dat De Gids in het voorjaar 1948 haar onderneming begon af te bouwen en haar dagblad 't *Vrije Volksblad* (80.000 exemplaren) aan de familie Duplat overdroeg. In datzelfde jaar 1948 werd de drukkerij tot een afzonderlijke naamloze vennootschap (Nevada) omgevormd. De oplage van de twee krantentitels bleef evenwel verminderen en bedroeg nog 80 tot 90.000 toen *De Standaard*, die een grote concentratiebeweging had ingezet, de twee kranten overkocht en er, begin juli 1957, kopbladen van *Het Nieuwsblad* van maakte. De titels verdwenen van 1 januari 1966 af. Nevada bleef bestaan onder leiding van Duplat die tevens beheerder werd bij de *De Standaard*.

In de naoorlogse jaren berustte de hoofdredactie van *Het Nieuws van den Dag* in feite bij de directie. Verantwoordelijk uitgever was het CVP-Kamerlid Jan van den Eynde. Invloedrijk was de dominicaan, Constant van Gestel. Zijn oud-student Frans van Mechelen en de Leuvense oud-studentenleider Carlos Gits, traden toen eerder als commentatoren dan hoofdredacteurs op, maar konden geen onafhankelijke koers varen. (Gits was in 1950 laureaat

van de Jan en Marie Huygheprijs die door de familie Huyghe aan de Katholieke Universiteit Leuven ter nagedachtenis van de stichter van de krant werd gesticht ter bevordering van studies over het perswezen). Hubert van Herreweghen en Roger Simons waren in de naoorlogse periode redactiesecretaris, P.G. Buckinx en **André Demedts** de belangrijkste artistieke medewerkers.

De krant bleef haar traditie van nauw bij de Kerk aanleunende katholieke publicatie trouw. Bij verkiezingen werden de lezers opgeroepen voor de katholieke partij te stemmen. De voorkeur van de leiding ging daarbij duidelijk naar de vertegenwoordigers van de middenstand en de landbouwers. In de **Koningskwestie** behoorde de krant tot de onvoorwaardelijke verdedigers van **Leopold III**. Pro-westerse buitenlandse kronieken werden geruime tijd geleverd door W. Wachter, pseudoniem van Paul van den Bussche. Inzake **amnestie** en V.B. sloot *Het Nieuws van den Dag* – 't Vrije Volksblad aan bij de houding van de Vlaamse CVP-vleugel. Verscheidenen van haar redacteurs hebben nadien een rol gespeeld in *De Standaard*: Jos Dupré, Gaston Durnez, Alfons van Stappen, Guido van Hoof, Tilly Stuckens, Jan Moustie.

LITERATUUR E. de Bens, *De Belgische dagbladers onder Duitse censuur 1940-1944*, 1973; – G. Durnez, *De Standaard, het levensverhaal van een Vlaamse krant*, II, 1993.

GASTON DURNEZ